УЧЕБНА ПРОГРАМА

Код:	**91-797-44**	Дисциплина:	**Специални разузнавателни средства**
Ниво:	7. Магистър	ECTS кредити:	**1,5 кредита**

Обучаващо звено: Катедра “Обществен ред и сигурност”

Анотация на учебната дисциплина

Учебната дисциплина е задължителна за специалността. Съдържанието на учебната дисциплина разкрива ролята, предназначението и организацията на използване на Специални разузнавателни средства (СРС) при разкриване на посегателства срещу националната сигурност и обществен ред. Акценти в съдържанието са правно-нормативната уредба на дейността, в контекста на общественото внимание и ограничаването на права при използване на СРС, а също и като високоспециализирана дейност на ограничен кръг държавни служители в службите за сигурност (ДАТО и ДАНС).

Съдържанието на дисциплината е изградено на основата на принципа “от общото към частното”, като в първите лекции са застъпени въпроси относно основните права на човека и тяхното ограничаване, основите на използване на СРС, историческо развитие на обществените отношения у нас и в други държави по тази чувствителна за демокрацията тема. В следващите лекции чрез комбиниране на нормативна част и практическа дейност се разкрива организацията на използването на СРС в нашата страна.

Компетентности като очаквани резултати от обучението

Знания:	Знания за същността, ролята и значението на специалните разузнавателни средства в обществено – политическия живот на съвременните държави, за мярата между свободата и сигурността, за принципите на дейността, за силите и средствата, методите и формите на използване на СРС от службите за сигурност и службите за обществен ред. Знания за правната регламентация на дейността. Знания за традиционни и съвременни ситуации при използване на СРС, ролята и значението на правилната комуникация, организацията на дейността и ангажиментите на оперативните и оперативно-технически звена. Знания за контрола върху дейността.
Умения:	Чрез учебната дисциплина се развиват умения за безопасно комуникиране, съобразителност, самоконтрол и съзнание за сигурност. Уменията се изграждат на основата на представени добри практики, на самостоятелна работа със специализирана литература, участие в семинарни упражнения.
Отношения и нагласи:	В условията на демократично общество и правова държава (б.а. - и при континентална правна система) разузнавателната дейност на службите чрез използване на СРС се осъществява въз основата на прецизна правно-нормативна уредба и в условията на надежден административен, съдебен и обществен контрол. Важна цел на учебната дисциплина е студентите да изградят правилна представа за дейността по използване на СРС, с което да се усвоят и допустимите граници на поведението на специалиста по сигурност. Както и да се формира правилна представа за използването на СРС от службите в нашата страна.

Методи за обучение и връзки с други дисциплини

Методи на обучение:	Лекции (15 часа) и извънаудиторна заетост (30 часа), в рамките на която – учебни филми и подготовка за решаване на казуси.

Предварителни изисквания:	Студентите да са усвоили правни и специални знания от учебните дисциплини „Наказателноправна характеристика на престъплението“ и „Структура и основни принципи на наказателния процес“, необходими за разбирането на СРС.
Осигурявани дисциплини:	Учебната дисциплина е логически обвързана с други дисциплини от учебния план на специалността. От особено значение са дисциплини като Профилиране на неизвестни извършители на престъпления и Криминалистика.

Проверка на знанията и уменията

Крайно оценяване:	Извършва се въз основа на три компонента (видими малко по-долу), които целят системна активност на обучаемите и формират условия за трайност на знанията. Представянето на учебните постижения по трите компонента обосновават оформянето на крайна комплексна оценка.
Методи и форми на оценяване:	Писмен и устен изпит; тестове; курсов проект; решаване на казуси.
Критерии за оценяване:	“ОТЛИЧЕН”: Студентът показва всестранни и задълбочени знания, дава обосновани и точни отговори по въпросите, умело, логично и точно излага мислите си. Показва висока степен на критично мислене. Притежава познания и способности при прилагане на наученото. Балансирано представя най-важните тезисни позиции. Успешно излага убедителни доказателства, както в полза, така и срещу изразеното мнение в случаите на анализ. Доказателственият материал е подкрепен ясно, точно и убедително с цитиране на нормативни актове. Заключителната част изразява ясно становище на студента по въпроса, при това с прецизна терминология и литературна езикова компетентност. “МНОГО ДОБЪР”: Студентът има пълни и задълбочени познания, притежава практически умения, има логична и задълбочена мисъл, умело си служи с правната терминология. По голямата част от информацията е умело разгърната. Доказателственият материал е подкрепен ясно, точно и убедително с цитиране на нормативни актове. Съществува леко нарушаване на баланса при представяне на основните аргументи. Заключителната част изразява ясно становище на студента по въпроса, при това с прецизна терминология. Допускат се отделни езикови неточности. “ДОБЪР”: Студентът има пълни знания, притежава практически умения, има задълбочена мисъл, умело си служи с правната терминология. Преобладава описанието вместо аналитичното мислене. Отговорът съдържа основна информация, но с леко нарушен баланс при представянето й. Доказателственият материал е подкрепен ясно, точно и убедително с цитиране. От заключителната част се разбира становището на студента. Допускат се отделни езикови неточности. “СРЕДЕН”: Студентът отговаря по същността на въпросите с известни затруднения, има недостатъчни практически умения и навици, не винаги излага точно мислите си. Доказателственият материал е представен по разбираем, но неправилно структуриран начин. Някои от аргументите са неправилно разбрани, но като цяло същността е ясна. Съществува опит за оформяне на заключение, но позицията на студента остава неясна. Съществуват пропуски и езикови неточности. “СЛАБ”: Студентът няма необходимите знания, допуска принципни грешки, затруднява се в отговорите, не умее да обясни същността на въпроса. Недостатъчен обем от информация. В представянето на информацията липсва добра аргументация. Цитирането е неправилно. Наблюдават се груби грешки.

Компоненти и тяхната тежест в крайната оценка:	Първи компонент с тежест 60%: участие в минимум 80% от лекционните занятия. Решаване и положително оценяване на казуси и тестове за текущ контрол. Формира се оценка от текущия контрол, като задължително условие за допускане до изпит. Втори компонент с тежест 20%: писмен изпит по въпроси от съдържанието на курса, формулирани в сравнителен план, алгоритъм на дейност и правен аспект на организацията на дейността. Трети компонент с тежест 20%: устна защита на демонстрираните знания в писмената разработка от изпита.

Учебни материали и ресурси за самоподготовка

Основна литература:

1. Бойчев П. Техническо разузнаване, "Албатрос", София 2003.
2. Савов, И., СДОТО, ВУСИ, Пловдив 2019 г.
3. Европейска конвенция за правата на човека.
4. Смедовска-Тонева, Р., Специални методи за борба с организираната престъпност – агенти под прикритие, Риск – Монитор, 2011 г.
5. Савов, И., ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА МЕСТОПОЛОЖЕНИЕТО НА ЧОВЕК ПО НОМЕРА НА МОБИЛНОТО УСТРОЙСТВО, Годишник на факултет Технически науки, Университетско издателство „Епископ Константин Преславски", Шумен, 2020, стр. 247 – 256, ISSN 1311-834X ;
6. Илин Савов, НЯКОИ ПРОЦЕДУРИ ПРИ ЕЛЕКТРОННОТО НАБЛЮДЕНИЕ НА ЧУЖДИ РАЗУЗНАВАНИЯ В СЪЕДИНЕНИТЕ АМЕРИКАНСКИ ЩАТИ, Годишник, Университетско издателство „Епископ Константин Преславски", Шумен, 2020, стр. 234-246, ISSN1311-834; (видими в Интернет)
7. Владимиров, Вл., Оперативно-технически мероприятия, свързани с прилагане на СРС, АМВР, 2008 г., Декласифицирано;
8. Николов, Н., СРС в оперативно-издирвателната дейност на органите на МВР, ВИПОНД - МВР, 1999 г., декласифицирано.
9. Годишни доклади на НБКСРС за извършената дейност (от предходна година), сайт на Бюрото, видим в Интернет, https://www.nbksrs.bg/media/1125/d2019.pdf

Нормативни актове

1. Наказателен кодекс
2. Наказателнопроцесуален кодекс
3. Закон за Министерство на вътрешните работи (ЗМВР).
4. Закон за специалните разузнавателни средства (ЗСРС).
5. Закон за ДАНС.
6. Закон за електронните съобщения (ЗЕС).
7. Закон за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ).
8. Закон за защита на личните данни (ЗЗЛД).
9. НАРЕДБА ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ДЕЙНОСТТА ПО ИЗПОЛЗВАНЕ НА СЛУЖИТЕЛИ ПОД ПРИКРИТИЕ В МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ, В сила от 15.09.2015 г., Приета с ПМС № 247 от 10.09.2015 г., Обн. ДВ. бр.71 от 15 Септември 2015г.

Допълнителна литература:

1. Рашков Б. Специални разузнавателни средства. Университетско издателство «Св. Климент Охридски» София 2010 год.
2. Петрова А. Доказателствена сила на веществените доказателствени средства, изготвени чрез използване на специални разузнавателни средства. Съвременно право, кн.5,2000.
3. Раймундов,П., Доказателствена сила на специалните разузнавателни средства, Общество и право, кн. 10,2008.
4. Чинова,М., Б.Рашков. Сведенията, получени чрез подслушване по Закона за специалните разузнавателни средства, могат ли да се използват като доказателства в наказателния процес, Съвременно право, кн.4,1997.

Речник (ключови думи)

Специални разузнавателни средства, Оперативно-технически мероприятия (ОТМ) по прилагане на СРС, веществени доказателствени средства (ВДС), технически средства и оперативни способи за прилагане на СРС, служител под прикритие, контролирана доставка, доверителна сделка.

Съдържание на учебната дисциплина по тематични единици за редовна / задочна форма на обучение

№	Тема	Основни въпроси	Лекции	Сем. упр.	Пр. зан.	Извън аудит.	Осигуряване
1	Права на човека. Нормативни актове във връзка със СРС	Европейска конвенция за правата на човека. Конституция на РБ. Временно ограничаване на основните права и свободи. НК и СРС. НПК и СРС. ЗЕС и СРС. ЗДАНС и СРС. ЗМВР и СРС.	2			4	Кабинети по Криминалистика
2	Историческо развитие на прилагането на СРС	Прилагане на СРС у нас. СРС в други държави - САЩ, Великобритания, Франция, Германия, Русия и др. Основни проблеми на процеса на регламентиране на използването на СРС	2			4	Кабинети по Криминалистика
3	Оперативно-технически способи за прилагане на СРС (общ преглед)	Способи и средства за техническо разузнаване. Видове, параметри, възможности. Анализ на средата и средствата по техните възможности за да се избере правилен способ и средство.	2			4	Кабинети по Криминалистика
4	Ред за прилагане на СРС. Използване на резултатите от прилагането	Видове СРС – теоретичен преглед. Ред за прилагане на СРС – основания. Ред за прилагане на СРС – органи и структури с право на искане. Ред за прилагане на СРС – процедура. Ред за прилагане на СРС – резултати и използването им.	3			6	Кабинети по Криминалистика
5	Оперативно-технически мероприятия	Оперативно-технически мероприятия (ОТМ), свързани с прилагането на СРС – проникване. ОТМ – наблюдение. ОТМ – проследяване (учебни филми). ОТМ – белязване. ОТМ – проверка на кореспонденция и компютърна (компютъризирана) информация. ОТМ на службите за сигурност – контролирана доставка. ОТМ на службите за сигурност – доверителна сделка. ОТМ на службите за сигурност – служител под прикритие.	4			8	Кабинети по Криминалистика
6	Контрол върху дейностите при използване на СРС. Унищожаване на информация, получена от СРС	Контрол върху дейностите по прилагане на СРС. Органи за контрол. Действия по съхранение и унищожаване на информацията от СРС. Национално бюро за контрол на СРС - структура, състав, правомощия и задачи. Годишни доклади на НБКСРС.	2			4	Кабинети по Криминалистика
	Общо часове		15			30	

Разработил програмата: доц. д-р Мария Димитрова Лечева

Учебната програма е приета от КС на катедра “Обществен ред и сигурност” с протокол № 2 /17.09.2024 г.

Учебната програма е утвърдена от Факултетния съвет на Юридически факултет с протокол № 2/19.09.2024 г. и заповед № 24/20.09.2024 г. на декана на факултета.